

Pradžia > ... > Nagrinėjimas Teisme > Skaitmeninio Reglamentas. Valstybių Narių Pranešimai > Italy

Skaitmeninio reglamentas. Valstybių narių pranešimai

Turinį pateikė

Italija

Italija

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2023/2844 pateiktus pranešimus.

1. Nacionaliniai IT portalai ryšiams su teismais ar kitomis institucijomis palaikyti

Italija sukūrė ir pradėjo eksploatuoti portalą, suteikiantį naudotojams ir specialistams prieigą prie telematinių teisminių paslaugų, vadinamą telematinių paslaugų portalu (*it. Portale dei Servizi Telematici, PST*). Portale pateikiamos nuorodos į kitus dalyvavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose išteklius, įskaitant „Internetinį teismą“ (*Tribunale Online*), kuris leidžia asmenims, dalyvaujantiems ne ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose fiziškai atvykstant į posėdį, pateikti procesinius dokumentus ir dokumentus elektroniniu būdu – po to nebereikia pateikti popierinių dokumentų.

PST sudaro vieša sritis ir apribota sritis, pasiekiami tapatumo nustatymo būdu. Šiuo metu tapatumą leidžiama nustatyti naudojant išmaniąją kortelę – nacionalinę paslaugų kortelę (*Carta Nazionale dei Servizi, CNS*), elektroninę asmens tapatybės kortelę (*Carta di Identità Elettronica, CIE*), įvairių teisingumo paslaugų kortelę (AT modelio kortelę) arba SPID – viešąją skaitmeninę asmens tapatybės sistemą (*Sistema Pubblico di Identità Digitale*).

2. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo civilinėse ir komercinėse bylose

Taikytina teisinė sistema

Nuo tada, kai buvo pradėtos taikyti skubios priemonės pandeminei ekstremaliajai situacijai suvaldyti, pradėta nuolat naudoti nuotolinį audiovizualinį ryšį, kad civilines bylas būtų galima nagrinėti nuotoliniu būdu (2022 m. spalio 10 d. Įstatyminis dekretas Nr. 149). Vaizdo konferencijos numatytos ir reglamentuojamos Civilinio proceso kodekso 127-bis straipsniu (posėdžiai naudojant audiovizualinį ryšį), kuriame nurodoma: „Teismas gali numatyti, kad posėdžiai, įskaitant viešus posėdžius, būtų rengiami nuotoliniu būdu audiovizualiniu ryšiu ir juose dalyvautų tik advokatai, šalys, prokuroras ir pagalbiniai teismo nariai. Apie pirmojoje dalyje nurodytą priemonę šalims pranešama likus ne mažiau kaip 15 dienų iki posėdžio. Kiekviena bylos šalis gali per penkias dienas nuo pranešimo apie nuotolinį bylos nagrinėjimą prašyti, kad posėdis būtų surengtas fiziškai atvykus. Atsižvelgdamas į fizinio šalių dalyvavimo nagrinėjant bylą naudą ir svarbą teismas turi atsakyti į prašymą per penkias dienas pateikdamas neskundžiamą įsakymą ir taip pat gali nuspręsti, kad posėdis būtų surengtas fiziškai dalyvaujant toms šalims, kurios to prašė, o kitoms šalims dalyvaujant audiovizualiniu ryšiu. Nepaisant to, pastarosios šalys gali nuspręsti dalyvauti ir fiziškai atvykstant. Jei yra ypatingų skubos priežasčių, kurias teismas nurodo priemonėje, antroje dalyje nurodyti terminai gali būti sutrumpinti.“ Todėl Italijos civilinėse bylose posėdis gali būti vykdomas nuotoliniu audiovizualiniu ryšiu – vaizdo konferencija, kurioje turi dalyvauti tik advokatai, šalys, prokuratūra ir pagalbiniai teismo nariai, t. y. kai neturi būti išklaustyti liudytojai, nes liudytojus teismas visada turi išklausti jiems dalyvaujant fiziškai. Vadinasi, kai Italijos teismai turi išklausti liudytojus, vaizdo konferencijos

neleidžiamos. Šiuo metu Italijos nacionalinėje teisėje nėra aiškių nuostatų dėl vaizdo konferencijų tarpvalstybinėse bylose. Visų pirma nėra aiškios nuostatos, pagal kurią vienai iš šalių arba jų atstovams, kai jie yra kitoje valstybėje narėje, būtų leidžiama arba draudžiama dalyvauti posėdyje nuotoliniu būdu. Teismo posėdžio vykdymo nuotoliniu būdu tvarka nustatyta Civilinio kodekso įgyvendinimo nuostatų 196-duodecies straipsnyje, kaip nurodyta toliau. „Teismo posėdis, nurodytas kodekso 127-bis straipsnyje, vykdomas taip, kad būtų apsaugotas prieštaravimu grįstas procesas ir užtikrintas veiksmingas šalių dalyvavimas ir, jei posėdis nėra viešas, posėdžio konfidencialumas. Taikomas 84 straipsnis. Posėdžio protokole įrašoma posėdžio dalyvių nurodyta jų asmens tapatybė – jie turi užtikrinti, kad nuotoliniu būdu nėra prisijungę tam leidimo neturintys asmenys ir kad tokių asmenų nėra tose vietose, iš kurių yra prisijungę posėdžio dalyviai. Posėdžio dalyviai viso posėdžio metu turi būti įjungę savo kamerą. Jiems draudžiama įrašyti posėdį. Vieta, iš kurios prie posėdžio prisijungia teisėjas, visais atžvilgiais laikoma teismo sale. Be to, posėdis laikomas vykstančiu tame teisme, kuriame vyksta bylos nagrinėjimas. Teisingumo ministerijos informacinių ir automatizuotų sistemų generalinis direktorius išduoda priemones, kuriomis identifikuojamas ir reguliuojamas posėdžiui surengti skirtas nuotolinis audiovizualinis ryšys, taip pat priemones, kuriomis užtikrinama, kad teismo posėdis, kuriame nagrinėjama byla, būtų viešas.“

Prie šio pirminio teisės akto pridedamos išsamios įgyvendinimo taisyklės, kurias sudaro Teisingumo ministerijos automatizuotų informacinių sistemų generalinio direktoriaus patvirtintos administracinės priemonės.

Toliau apibendrinami pagrindiniai Italijoje galiojančios teisinės sistemos šioje srityje bruožai.

1. Kas ir kada

Teismas gali nurodyti, kad posėdis būtų rengiamas vaizdo konferencija ir joje turėtų dalyvauti tik advokatai, šalys, prokuroras ir pagalbiniai teismo nariai.

2. Prieštaravimas

Bet kurios šalys (jei jos dalyvauja) gali prašyti, kad posėdis būtų surengtas fiziškai atvykus. Atsižvelgdamas į šalių dalyvavimo fiziškai atvykus naudą ir svarbą teismas gali neskundžiamu sprendimu nurodyti, kad posėdis būtų surengtas fiziškai atvykus arba hibridiniu būdu.

3. Prieštaravimu grįsta procedūra realiuoju laiku užtikrinamu ryšiu

Teismo posėdis per vaizdo konferenciją vykdomas taip, kad būtų apsaugotas prieštaravimu grįstas procesas ir užtikrintas veiksmingas šalių dalyvavimas ir, jei posėdis nėra viešas, posėdžio konfidencialumas.

4. Garantijos

Posėdžio protokole įrašoma dalyvių asmens tapatybė ir jų užtikrinimas, kad nėra prisijungę leidimo tam neturintys asmenys ir kad tokių asmenų nėra tose vietose, iš kurių yra prisijungę dalyviai. Posėdžio dalyviai viso posėdžio metu turi būti įjungę savo kamerą ir negali posėdžio įrašyti.

5. Posėdžių dematerializavimas

Vieta, iš kurios prie posėdžio prisijungia teismas, visais atžvilgiais laikoma teismo sale. Be to, posėdis laikomas vykstančiu tame teisme, kuriame vyksta bylos nagrinėjimas.

6. Mokesčiai

Už dalyvavimą teismo posėdžiuose per vaizdo konferenciją valstybei nereikia sumokėti jokių mokesčių.

Bendroji informacija

Pirmiau apibūdintas teisės aktas, kuriuo reglamentuojamos vaizdo konferencijos, taip pat taikomas tarpvalstybiniais teismo posėdžiams, išskyrus atvejus, kai jis nėra taikomas pagal ES reglamentus ar tarptautines konvencijas.

Vaizdo konferencijas galima naudoti civilinėse, šeimos ir komercinėse bylose atitinkamais teisės aktais nustatytais atvejais ir taikant jais nustatytus apribojimus.

Siekiant užtikrinti teisę į veiksmingas ir lygias galimybes kreiptis į teismą, pagarbą prieštaravimu grįstam proceso pobūdžiui, procesinę lygybę, galimybę pateikti įrodymus ir pristatyti savo versiją ir proceso sąžiningumą civilinėse bylose, aiškiai numatyta, kad teismo posėdis per vaizdo konferenciją turi būti vykdomas taip, kad būtų apsaugotas prieštaravimu grįstas procesas ir užtikrintas veiksmingas šalių dalyvavimas ir, jei posėdis nėra viešas, posėdžio konfidencialumas. Posėdžio protokole bus įrašoma dalyvių asmens tapatybė ir jų užtikrinimas, kad nėra prisijungę leidimo tam neturintys asmenys ir kad tokių asmenų nėra tose vietose, iš kurių yra prisijungę dalyviai.

Posėdžio dalyviai viso posėdžio metu turi būti įjungę savo kamerą ir negali posėdžio įrašyti.

Teismo posėdis gali vykti visoms šalims, įskaitant teisėją, prisijungus nuotoliniu būdu per vaizdo konferenciją. Jei posėdis yra viešas, teismo kancleris paskelbs programą „Teams“ sukurtą nuorodą tam skirtame teismo institucinės interneto svetainės skirsnyje, kuriame rodomos nuotolinio dalyvavimo viešuose teismo posėdžiuose nuorodos.

Kartu su paskelbta nuoroda pateikiamas bendras bylos registro numeris, kad trečiosios šalys galėtų ją tiksliai identifikuoti. Pasibaigus viešajam posėdžiui nuorodą iš teismo interneto svetainės teismo kancleris pašalina. Prisijungimui prie posėdžio naudojamas užšifruotas kanalas su asimetriniais kriptografijos algoritmais.

Techniniai aspektai ir sąveikumas

Italijoje teismai ir sulaikymo įstaigos turi vaizdo konferencijų įrangą.

Visų pirma, posėdžiams per vaizdo konferencijas vykdyti naudojamos toliau nurodytos priemonės ir (arba) platformos.

- Pagal poreikius pritaikyta sistema „Avaya Equinox“ naudojant šifruotą ryšių kanalą, sukurtą specialiame vieno teismo tinklo (*Rete di Giustizia Unitaria*) telematikos tinkle, valdymo patalpa, kurioje prižiūrimos operacijos, ir specialią valdymo ir kontrolės sistemą teismų administracijos infrastruktūroje, prieinamoje daugelyje baudžiamųjų teismų salių.
- Teismo salėse, kuriose dar nėra įdiegta sistema „Avaya Equinox“, naudojama programa „Microsoft Teams“ be administravimo / valdymo centro, naudojant mišrią debesų kompiuterijos valdymo ir kontrolės sistemą daugelį klientų aptarnaujančiuose duomenų centruose, esančiuose Europos Sąjungos teritorijoje (Airijos Respublikoje ir Nyderlandų Karalystėje). Šią sistemą administruoja Teisingumo ministerijos Automatizuotų informacinių sistemų generalinis direktoratas, kuris yra vienintelis sesijos žurnalų prieigos raktų turėtojas.

Užtikrinamas šių sistemų ir ryšio programinės įrangos, kurią naudoja vaizdo konferencijos dalyviai, suderinamumas. Konkrečiai „Windows 10“ įrenginiai yra savaimiai suderinami su „Microsoft Teams“.

„Max Hub“ ir „Innex Cube“ internetinės kameros yra dažniausiai naudojami įrenginiai Italijos virtualiuose / hibridiniuose posėdžiuose (naudojamos 90 proc. visų teismo salių). Visos baudžiamųjų teismų salės aprūpintos sertifikuotais ir suderinamais įrenginiais. Grupinių vaizdo konferencijų sistema „Avaya Equinox“ pritaikyta taip, kad būtų suderinama.

Siekiant, kad visi sesijos dalyviai, visų pirma teisėjas, galėtų vizualiai vienas kitą atpažinti ir matyti, kaip kalbėtojas užduoda klausimus arba daro pareiškimus, ir klausytojų reakcijas vaizdo konferencijos metu, baudžiamuosiuose teismo posėdžiuose visos interneto kameros turi tuo pačiu metu rodyti teisėjus ir visas teismo salėje esančias arba nuotoliniu būdu prisijungusias šalis, kad patirtis būtų panaši į fizinio dalyvavimo patirtį.

Panašią paslaugą Italijos teisingumo ministerija planuoja teikti ir civilinių bylų posėdžiuose.

Dalyviams, kurie laisvai nekalba italų kalba, Italijos teisėje numatytas specialistų atliekamas vertimas į abi kalbas. Kaip papildomą pagalbą taip pat galima naudoti automatinio ir tiesiogiai atliekamo vertimo bei perrašymo įrankius.

Siekiant pagerinti prieinamumą, kai kuriose sulaikymo įstaigų patalpose įrengti pagalbiniai klausymosi įrenginiai riboto judumo ar klausos negalią turintiems asmenims. Be to, „Microsoft Teams“ ir „Windows 10“ turi integruotus prieinamumo įrankius.

3. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo baudžiamosiose bylose

1. Kas ir kada

Vaizdo konferencijų naudojimas numatytas šiais atvejais:

- kai asmenys, sulaikyti ar internuoti teismo jurisdikcijai nepriklausančioje vietoje arba kuriems taikomos prevencinės priemonės, su tuo sutinka;
- kai teismas turi organizuoti liudytojų, ekspertų ir asmenų klausymą atsižvelgiant į šalių susitarimą;
- teismo iniciatyva siekiant išklausti slaptus agentus, informatorius ir asmenis, kaltinamus nagrinėjama nusikaltimais ar susijusiais nusikaltimais.

2. Kur – dalyvavimas nuotoliu

Posėdžio ar akto jurisdikcija priklauso teismui. Tačiau vienas arba daugiau asmenų audiovizualiniu ryšiu gali nuotoliniu būdu dalyvauti iš kitos teisminės įstaigos arba teisminės institucijos nustatytos teisminės policijos įstaigos arba kitos vietos, jei tam pritaria teisminė institucija.

Kaliniai ir sulaikytieji, asmenys, kuriems taikomas kardomasis kalinimas arba kurie yra sulaikyti po arešto arba sulaikymo, turi prisijungti iš įstaigos, kurioje jie laikomi. Advokatai prisijungia iš savo kabinetų arba iš kitos tinkamos vietos.

3. Prieštaravimu grįsta procedūra realiuoju laiku užtikrinamu ryšiu

Audiovizualinis ryšys turi būti toks, kad būtų apsaugotas prieštaravimu grįstas procesas ir veiksmingas šalių dalyvavimas teismo posėdyje ir užtikrinta, jog visi skirtingose vietose esantys dalyviai galėtų vienu metu ir veiksmingai vienas kitą matyti ir girdėti. Turi būti užtikrintas tinkamas viešų teismo posėdžių viešumas.

4. Garantijos

Visada pateikiamas audiovizualinis akto ar posėdžio įrašas. Bet kuriuo atveju visada užtikrinama advokatų arba juos pavaduojančių asmenų teisė fiziškai būti jų klientų buvimo vietoje.

Atitinkamomis techninėmis priemonėmis visada užtikrinama advokatų arba juos pavaduojančių asmenų teisė konfidencialiai konsultuotis tarpusavyje ir su savo klientu.

Paprastai toje vietoje, iš kurios nuotoliniu būdu yra prisijungę aktą vykdantys arba posėdyje dalyvaujantys asmenys, būna teisėjo arba prokuroro pagalbiniai darbuotojai, kad patvirtintų jų tapatybę ir surašytų bylos protokolą.

Teisingumo ministerija užtikrina, kad telematiniai ryšiai su teismais būtų palaikomi tinkamais ryšių tinklais arba kanalais, taip užtikrinant duomenų perdavimo vientisumą ir saugumą.

5. Mokesčiai

Už dalyvavimą teismo posėdžiuose per vaizdo konferenciją valstybei nereikia sumokėti jokių mokesčių.

6. Bendroji informacija

Pirmiau apibūdintas vaizdo konferencijas reglamentuojantis teisės aktas taip pat taikomas tarpvalstybiniais teismo posėdžiams, išskyrus atvejus, kai jis nėra taikomas pagal ES reglamentus ar tarptautines konvencijas.

Vaizdo konferencijas leidžiama naudoti baudžiamosiose bylose atitinkamais teisės aktais nustatytais atvejais ir taikant jais nustatytus apribojimus.

Nustatytas konkretus reikalavimas – audiovizualinis ryšys turi būti toks, kad būtų apsaugotas prieštaravimu grįstas procesas ir veiksmingas šalių dalyvavimas teismo akte ar posėdyje ir užtikrinta, jog visi skirtingose vietose esantys dalyviai galėtų vienu metu ir veiksmingai vienas kitą matyti ir girdėti. Turi būti užtikrintas tinkamas viešų teismo posėdžių viešumas.

Posėdžio dalyviai viso posėdžio metu turi būti įjungę savo kamerą ir negali posėdžio įrašyti.

Įstatymu garantuojama šalies teisė gauti pagalbos iš advokato prieš ir per posėdį. Teismo posėdžio metu užtikrinamas advokato ir kliento ryšių konfidencialumas.

Per programą „Microsoft Teams“ vykdomuose posėdžiuose konfidencialumas užtikrinamas naudojant atskiruosius kambarius. Per grupinių vaizdo konferencijų sistemą „Avaya Equinox“ vykdomuose posėdžiuose atskiras kanalas užtikrinamas interneto telefonijos sistema.

Tarptautinių pavidimų atveju naudojama telefonija per viešojo perjungiamojo telefono tinklo (PSTN) linijas užsienio institucijos nurodytu numeriu.

Užtikrinamas teismo posėdžio viešumas, jeigu to nedraudžia įstatymai, nes teismo posėdis visada vyksta kartu su teisėju, fiziškai dalyvaujančiu teismo salėje, prieinamoje visuomenei, o audiovizualinės sistemos naudojamos tik tam, kad tam tikros bylos šalys galėtų dalyvauti nuotoliniu būdu.

Techniniai aspektai ir sąveikumas

Italijoje teismai ir sulaikymo įstaigos turi vaizdo konferencijų įrangą.

Visų pirma, posėdžiams per vaizdo konferencijas vykdyti naudojamos toliau nurodytos priemonės ir (arba) platformos.

- Pagal poreikius pritaikyta sistema „Avaya Equinox“ naudojant šifruotą ryšių kanalą, sukurtą specialiam vieno teismo tinklo (*Rete di Giustizia Unitaria*) telematikos tinkle, valdymo patalpą, kurioje prižiūrimos operacijos, ir specialią valdymo ir kontrolės sistemą teismų administracijos infrastruktūroje, prieinamoje daugelyje baudžiamųjų teismų salių.
- Teismo salėse, kuriose dar nėra įdiegta sistema „Avaya Equinox“, naudojama programa „Microsoft Teams“ be administravimo / valdymo centro, naudojant mišrią debesų kompiuterijos valdymo ir kontrolės sistemą daugelį klientų aptarnaujančiuose duomenų centruose, esančiuose Europos Sąjungos teritorijoje (Airijos Respublikoje ir Nyderlandų Karalystėje). Šią sistemą administruoja Teisingumo ministerijos Automatizuotų informacinių sistemų generalinis direktoratas, kuris yra vienintelis sesijos žurnalų prieigos raktų turėtojas.

Užtikrinamas šių sistemų ir ryšio programinės įrangos, kurią naudoja vaizdo konferencijos dalyviai, suderinamumas. Konkrečiai „Windows 10“ įrenginiai yra savaime suderinami su „Microsoft Teams“.

„Max Hub“ ir „Innex Cube“ internetinės kameros yra dažniausiai naudojami įrenginiai Italijos virtualiuose / hibridiniuose posėdžiuose (naudojamos 90 proc. visų teismo salių). Visos baudžiamųjų teismų salės aprūpintos sertifikuotais ir suderinamais prietaisais. Grupinių vaizdo konferencijų sistema „Avaya Equinox“ pritaikyta taip, kad būtų suderinama.

Siekiant, kad visi sesijos dalyviai, visų pirma teisėjas, galėtų vizualiai vienas kitą atpažinti ir matyti, kaip kalbėtojas užduoda klausimus arba daro pareiškimus, ir klausytojų reakcijas vaizdo konferencijos metu, baudžiamuosiuose teismo posėdžiuose visos interneto kameros turi tuo pačiu metu rodyti teisėjus ir visas teismo salėje esančias arba nuotoliniu būdu prisijungusias šalis, kad patirtis būtų panaši į fizinio dalyvavimo patirtį.

Dalyviams, kurie laisvai nekalba italų kalba, Italijos teisėje numatytas specialistų atliekamas vertimas į abi kalbas. Kaip papildomą pagalbą taip pat galima naudoti automatinio ir tiesiogiai atliekamo vertimo bei perrašymo įrankius.

Siekiant pagerinti prieinamumą, kai kuriose sulaikymo įstaigų patalpose įrengtos pagalbiniai klausymosi įrenginiai riboto judumo ar klausos negalią turintiems asmenims. Be to, „Microsoft Teams“ ir „Windows 10“ turi integruotus prieinamumo įrankius.

Per vaizdo konferencijas vykdomi teismo posėdžiai (taip pat įtariamųjų ar kaltinamųjų dalyvavimas juose) visų pirma reglamentuojami 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose 24 straipsniu, kuriuo toks būdas numatytas tik tyrimo tikslais, t. y. siekiant priimti įtariamojo ar kaltinamojo pareiškimus, taigi ne vien dėl dalyvavimo byloje. Be to, būtinas įtariamojo arba kaltinamojo sutikimas būti išklausytam per vaizdo konferenciją. Atsisakymas duoti tokį sutikimą

Direktyvos 24 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytas kaip viena iš (neprivalomų) atsisakymo vykdyti ETO priemonių.

Kalbant apie nacionalinės teisės nuostatas, bendrosios taisyklės išdėstytos naujoje Baudžiamojo proceso kodekso II-bis antraštinėje dalyje, įtvirtintoje 2022 m. spalio 10 d. Įstatyminio dekreto Nr. 150 8 straipsnio 1 dalyje, įsigaliojusioje nuo 2022 m. gruodžio 30 d., vadovaujantis 2022 m. gruodžio 30 d. Įstatyminio dekreto Nr. 150/2022 99-bis straipsnio 1 dalimi, kuri įtraukta 2022 m. spalio 31 d. Įstatyminio dekreto Nr. 162 6 straipsnio 1 dalimi, paverstoje įstatymu, iš dalies pakeistu 2022 m. gruodžio 30 d. įstatymu Nr. 199.

Šiuo metu, atsižvelgiant į naujausias 2024 m. kovo 19 d. Įstatyminio dekreto Nr. 31 nuostatas, šis klausimas yra reglamentuojamas Baudžiamojo proceso kodekso 133-bis ir 133-ter straipsniais, kurie išdėstyti toliau.

133-bis straipsnis. Bendroji nuostata

Jeigu nenurodyta kitaip, kai teisminė institucija numato, kad aktas turi būti vykdomas nuotoliniu būdu arba kad vykdamas aktą arba posėdį nuotoliniu būdu dalyvauja viena ar daugiau šalių, taikomos 133-ter straipsnio nuostatos.

133-ter straipsnis. Nuotolinio dalyvavimo procedūros ir garantijos

- 1. Kai teisminė institucija numato, kad aktas turi būti vykdomas nuotoliniu būdu arba kad vykdamas aktą arba posėdyje nuotoliniu būdu dalyvauja viena ar daugiau šalių, ji paskelbia pagrįstą įsakymą. Jeigu įsakymas nepaskelbiamas posėdyje, jis įteikiamas šalims kartu nurodant akto arba posėdžio vykdymo datą, likus ne mažiau kaip trims dienoms iki tos datos, išskyrus skubius atvejus, nepažeidžiant būtinybės užtikrinti, kad advokatas galėtų pasinaudoti 7 dalyje nurodytomis teisėmis. Apie įsakymą taip pat pranešama atitinkamoms institucijoms.*
- 1 dalyje nurodytais atvejais teismo salė arba teismo kanceliarija ir vieta, kurioje yra aktą vykdančios arba posėdyje nuotoliniu būdu dalyvaujantys asmenys, sujungiamos audiovizualiniu ryšiu. Vieta, kurioje yra aktą vykdančios arba posėdyje nuotoliniu būdu dalyvaujantys asmenys, laikoma teismo sale.*
- Audiovizualinis ryšys turi būti sukonfigūruotas taip, kad būtų apsaugotas prieštaravimu grįstas procesas ir veiksmingas šalių dalyvavimas teismo akte arba posėdyje ir užtikrinta, jog visi skirtingose vietose esantys dalyviai galėtų vienu metu ir veiksmingai vienas kitą matyti ir girdėti – nesilaikant šio reikalavimo toks aktas arba posėdis bus negaliojantis. Viešo posėdžio atveju užtikrinamas tinkamas nuotoliniu būdu atliktų aktų viešumas. Visada sukuriamas audiovizualinis akto ar posėdžio įrašas.*
- Nepažeidžiant 5, 6 ir 7 dalių nuostatų, aktą vykdančios arba posėdyje nuotoliniu būdu dalyvaujantys asmenys prisijungia iš kitos teismo institucijos paskirtos teismo salės arba teisminės policijos įstaigos prieš tai patikrinus, ar yra tinkama techninė įranga ir ar tenkinami audiovizualiniam ryšiui keliami logistiniai reikalavimai.*
- Kaliniai ir internautieji, asmenys, kuriems taikomas kardomasis kalinimas, areštas arba laikinas sulaikymas, vykdydami aktą arba dalyvaudami posėdyje nuotoliniu būdu prisijungia iš sulaikymo įstaigos, kurioje jie yra laikomi.*
- Išklausiui šalis teisminė institucija gali leisti aktą vykdančioms arba posėdyje nuotoliniu būdu dalyvaujantiems asmenims prisijungti iš kitos vietos, nei nurodyta 4 dalyje.*
- Advokatai prisijungia iš savo kabinetų arba iš kitos tinkamos vietos. Bet kuriuo atveju užtikrinama advokatų arba juos pavaduojančių asmenų teisė fiziškai būti jų klientų buvimo vietoje. Atitinkamomis techninėmis priemonėmis taip pat visada užtikrinama advokatų arba juos pavaduojančių asmenų teisė konsultuotis tarpusavyje ir su savo klientu.*
- 4 ir 5 dalyse nurodytais atvejais ir – išskyrus atvejus, kai teisminė institucija nurodo kitaip – 6 dalyje nurodytu atveju pagalbinis teismo arba prokuratūros darbuotojas, kuris gali būti parenkamas iš 4 dalyje nurodytame teisme dirbančių pagalbinių darbuotojų, arba teisminės policijos pareigūnas – pageidautina, priklausantis teisminės policijos skyrių personalui ir šiuo metu nevykdantis ir anksčiau nevykdęs su kaltinamuoju asmeniu arba nurodytais faktais apie tokį asmenį susijusio tyrimo arba apsaugos darbo – turi būti toje vietoje, kurioje yra aktą vykdančios arba posėdyje nuotoliniu būdu dalyvaujantys asmenys, ir turi patvirtinti savo tapatybę bei parengti ataskaitą apie operacijas, įvykdytas pagal 136 straipsnį. Ataskaitoje taip pat patvirtinama, kad laikomasi 3 dalies pirmojo sakinio ir 7 dalies antrojo bei trečiojo sakinių nuostatų, kad imamas atsargumo priemonių siekiant užtikrinti reguliarių asmens buvimo vietos tikrinimą, ir kad nėra jokių kliūčių ar apribojimų tokiam asmeniui naudotis savo teisėmis ir įgaliojimais.*

Papildomos nuotolinio dalyvavimo taisyklės išdėstytos toliau pateiktose nuostatose.

Baudžiamojo proceso kodekso 360 straipsnio 3-bis dalyje, įtrauktoje 2022 m. spalio 10 d. Įstatyminio dekreto Nr. 150 18 straipsnio 1 dalies a punktu, numatoma, kad ikiteisminio tyrimo etape prokuroras gali leisti tiriamam asmeniui, nusikaltimo aukai ir visiems advokatams bei ekspertams, kurie to prašo, nuotoliniu būdu dalyvauti eksperto paskyrimo arba nekartojamuose techniniuose tyrimuose.

Baudžiamojo proceso kodekso 370 straipsnio 1-bis dalyje, įtrauktoje 2022 m. spalio 10 d. Įstatyminio dekreto Nr. 150 18 straipsnio 1 dalies d punkto 1 papunkčiu, prokuroras gali numatyti, kad įtariamojo apklausa, net jei ji deleguota teisminei policijai, turi būti vykdoma nuotoliniu būdu, jei gaunamas įtariamojo ir jo advokato sutikimas.

Kalbant apie kitą nei pirmiau minėtas atvejis teisminės policijos veiklą, Baudžiamojo proceso kodekso 350 straipsnio 4-bis dalyje, įtrauktoje 2022 m. spalio 10 d. Įstatyminio dekreto 17 straipsnio 1 dalies b punktu, numatoma, kad įtariamojo „tiriamoji apklausa“ (*sommario informazioni*) gali būti vykdoma nuotoliniu būdu. Be to, atsakovo dalyvavimas nuotoliniu būdu aiškiai numatomas šiais atvejais: peržiūrint įsakymus, kuriais pagal Baudžiamojo proceso kodekso 309 straipsnio 8-bis dalį skiriama procesinės prievartos priemonė; vykdant apklausą ekstradicijos byloje pagal Baudžiamojo proceso kodekso 703 straipsnio 2 dalį arba, arešto atveju, pagal Baudžiamojo proceso kodekso 717 straipsnio 2 dalį. Baudžiamojo proceso kodekso 496 straipsnio 2-bis dalyje, įtrauktoje 2022 m. Įstatyminio dekreto Nr. 150 30 straipsnio 1 dalies g punktu, numatyta galimybė teismo etape liudytojams, ekspertams, techniniams patarėjams, atsakovams susijusiose byloje ir privačioms šalims teismo prašymu būti apklausiamiems nuotoliniu būdu, jeigu šalys sutinka ir jeigu konkrečioje teisinėje nuostatoje nėra numatyta kitaip.

Baudžiamojo proceso kodekso 422 straipsnio 2 dalyje įterpta lygiavertė nuostata, iš dalies pakeista 2022 m. Įstatyminio dekreto Nr. 150 23 straipsnio 1 dalies h punktu, dėl ikiteisminio nagrinėjimo teisėjo renkamų papildomų įrodymų. Remiantis nuoroda į šią nuostatą, pateikta Baudžiamojo proceso kodekso 441 straipsnio 6 dalyje, ši nuostata taip pat taikoma sumariniams procesams (*giudizio abbreviato*).

Atitinkamų asmenų dalyvavimas nuotoliu taip pat aiškiai numatytas šiais atvejais: priežiūros proceso metu pagal Baudžiamojo proceso kodekso 678 straipsnio 3.2 dalį; vykdymo užtikrinimo proceso metu pagal Baudžiamojo proceso kodekso 666 straipsnio 4 dalį.

Galiausiai, jeigu užsienyje sulaikyto atsakovo negalima perkelti į Italiją, dalyvavimas nuotoliu reglamentuojamas Baudžiamojo proceso kodekso 205-ter straipsniu, įtrauktu 2001 m. spalio 5 d. Įstatymo Nr. 367 16 straipsniu ir iš dalies pakeistu 2022 m. spalio 10 d. Įstatyminio dekreto Nr. 150 41 straipsnio 1 dalies hh punkto 1 ir 2 papunkčiais, įsigaliojusiu 2022 m. gruodžio 30 d. pagal 2022 m. spalio 31 d. Įstatyminio dekreto Nr. 162 6 straipsnį.

Visas straipsnio tekstas išdėstytas toliau.

205-ter straipsnis. Užsienyje sulaikytų atsakovų dalyvavimas teisme nuotoliniu būdu.

1. *Užsienyje sulaikyti atsakovai, kurių negalima perkelti į Italiją, teismo posėdyje dalyvauja naudojant audiovizualinį ryšį, jeigu tai numatyta tarptautiniuose susitarimuose, pagal šiuose susitarimuose nustatytas taisykles. Visais atvejais, kurie nėra aiškiai reglamentuojami tarptautiniais susitarimais, taikomas Kodekso 133-ter straipsnis.*
2. *Dalyvavimas naudojant audiovizualinį ryšį neįmanomas, jeigu užsienio valstybė neužtikrina, kad advokatas arba pavaduojantis asmuo galės būti akto vykdymo vietoje, arba jeigu advokatas arba pavaduojantis asmuo negali privačiai kalbėtis su savo klientu.*
3. *Atsakovai turi teisę naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis, jei jie nekalba vietos, kurioje vykdomas aktas, kalba arba ta kalba, kuria jiems užduodami klausimai.*
4. *Užsienyje sulaikius atsakovą teismo posėdis negali būti sustabdytas arba atidėtas, jeigu teismo posėdyje galima dalyvauti naudojant audiovizualinį ryšį, tais atvejais, kai atsakovas nesutinka arba atsisako dalyvauti. Kodekso 420-ter straipsnio nuostatos taikomos mutatis mutandis.*

Liudytojų ar ekspertų dalyvavimas teismo posėdyje naudojant audiovizualinį ryšį vyksta pagal tarptautiniuose susitarimuose nustatytas procedūras ir sąlygas. Visais atvejais, kurie nėra aiškiai reglamentuojami, mutatis mutandis taikomas Kodekso 133-ter straipsnis.

4. Mokesčiai už procedūras civilinėse ir komercinėse bylose

Pagal reglamentą pranešimo reikalavimas taikomas tik informacijai, susijusiai su reglamento 1 ir 2 prieduose nurodytomis bylomis, visų pirma bylomis, kuriose gali būti naudojamos Europos elektroninės priemonės.

Tačiau bendrosios taisyklės nustatytos 2002 m. gegužės 30 d. Prezidento dekretu Nr. 115 (Suvestinio įstatymo dėl teisinių išlaidų) 9–18-bis straipsniuose, taip pat 2005 m. gegužės 27 d. Įstatyminiame dekretu Nr. 116 dėl Direktyvos 2003/8/EB, kuria numatomas teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo tarptautiniuose ginčuose pagerinimas nustatant minimalias bendras teisinės pagalbos tokiems ginčams taisyklės, įgyvendinimo kuriuo įgyvendinama kita teisinė priemonė.

Italijos teisėje Prezidento dekretas Nr. 115/2002 (Suvestinis įstatymas dėl teisinių išlaidų, toliau – TUSG) yra pagrindinis visų teisinių išlaidų, kurias pagal įvairias kategorijas turi padengti privačios šalys, kad galėtų kreiptis į teismą civilinėse, komercinėse ir baudžiamosiose bylose (išskyrus teisinės pagalbos bylas), teisinis šaltinis; žr. TUSG 8 straipsnį).

Todėl minėtame Prezidento dekretu nustatytos taisyklės ir nurodymai, kurie turi būti perteikti naudotojams Reglamento (ES) 2023/2844 tikslais, dėl mokesčių (išlaidų elementų), taikomų nacionaliniame teisme vykstančiame teisiniame procese (net jei jis yra tarpvalstybinis) dalyvaujančiai šaliai.

Konkrečiai:

teismo bylos iškėlimo mokestis (*contributo unificato*) – privačių asmenų avansai į valstybės išdą – pranešimų įteikimo išlaidos – mokesčiai už kopijas ir pažymėjimus

(5) registracijos mokestis už registruojamus dokumentus (1986 m. balandžio 26 d. Prezidento dekretas Nr. 131).

Teismo bylos iškėlimo mokestis mokamas „už kiekvieną civilinę bylą, įskaitant nemokumo ir ne ginčo tvarka nagrinėjamas bylas, ir administracinę bei mokesčių bylą, taikant 13 straipsnyje nustatytas sumas ir nepažeidžiant 10 straipsnio nuostatų“ (TUSG 9 straipsnis); mokestį turi mokėti šalis, kuri pirmoji iškelia ieškinį, pateikia reikalavimo pareiškimą arba byloje dėl nusavinimo kreipiasi dėl areštuoto turto paskyrimo ar pardavimo (TUSG 14 straipsnio 1 dalis); bylos vertę, nustatomą pagal Civilinio proceso kodeksą, neatsižvelgiant į palūkanas, šalis turi konkrečiai deklaruoti pirminiame reikalavimo pareiškime nurodyta tvarka (TUSG 14 straipsnio 2 dalis); atskirą teismo bylos nagrinėjimo mokestį moka šalis, kuri pateikia priešpriešinį arba ieškinį bendraatsakovei, į bylą įtraukia trečiąją šalį arba prisijungia prie bylos savanoriškai (TUSG 14 straipsnio 3 dalis); pradinis teismo bylos nagrinėjimo mokestis turi būti papildytas, jeigu reikalavimas iš dalies pakeičiamas arba papildomas kitu reikalavimu siekiant padidinti bylos vertę (TUSG 14 straipsnio 3 dalis). Išskyrus atvejus, kai taikomos specialios taisyklės konkrečioms byloms, teismo bylos nagrinėjimo mokesčio sumos yra nustatytos 13 straipsnio 1 dalies a–g punktuose pagal ieškinio vertę (t. y. reikalavimo vertę, net jei ji nenustatyta). Tačiau konkrečių bylų atveju tos sumos gali būti didesnės arba mažesnės; visų pirma, didesnės sumos taikomos apeliaciniais skundams („taikomas pusantro karto didesnis bylos nagrinėjimo mokestis“), byloms kasaciniame teisme („bylos nagrinėjimo mokestis padvigubinamas“) arba byloms, kurias nagrinėja specializuoti rūmai, nurodyti 2003 m. birželio 27 d. Įstatyminiame dekretu Nr. 168 („bylos nagrinėjimo mokestis padvigubinamas“). Be to, nekilnojamojo turto vykdymo užtikrinimo procedūroms teismo bylos nagrinėjimo mokestis yra 278,00 EUR; kitoms vykdymo užtikrinimo procedūroms bylos nagrinėjimo mokestis yra perpus mažesnis; kilnojamajam turtui, kurio vertė yra mažesnė nei 2 500 EUR, taikomoms vykdymo užtikrinimo procedūroms bylos nagrinėjimo mokestis yra 43,00 EUR; vykdymo užtikrinimo prieštaravimo procesams bylos nagrinėjimo mokestis yra 168,00 EUR; bylos nagrinėjimo mokestis yra perpus mažesnis Civilinio proceso kodekso IV tomo I antraštinėje dalyje nurodytoms specialioms byloms, įskaitant prieštaravimus mokėjimo įsakymams ir prieštaravimus teismo sprendimams dėl bankroto, taip pat individualius privačiojo arba viešojo sektoriaus darbo ginčus (išskyrus ginčus, kuriems taikomas visiška išimtis); už bankroto bylas, apimančias procesą nuo teismo sprendimo paskelbti bankrotą iki uždarymo, mokėtinas bylos nagrinėjimo mokestis yra 851,00 EUR; kita vertus, už ieškinio dėl bankroto iškėlimą bylos nagrinėjimo mokestis netaikomas.

Nacionalinės teisės TUSG 10 straipsnyje numatytos specialios išimties; visų pirma, teismo bylos nagrinėjimo mokestis netaikomas prieštaravimo ir laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūroms (net vykdymo užtikrinimo etape) dėl vaiko išlaikymo išmokų ir bet kokioms kitoms su vaikais susijusioms procedūroms; teismo bylos nagrinėjimo mokestis netaikomas byloms, susijusioms su visišku arba daliniu neveiksnumu ir globėju

paskyrimu (*amministratore di sostegno*); byloms dėl neatvykimo ir numanomos mirties paskelbimo; ne ginčo tvarka nagrinėjamos byloms, susijusioms su vaikais, visiškai arba iš dalies neveiksniais asmenimis.

Asmenų fiksuoto dydžio avansinius mokėjimus valstybės išdui civilinėse bylose (TUSG 30 straipsnis) sudaro pagal TUSG 30 straipsnį privalomas fiksuoto dydžio mokesčiai (27,00 EUR), kurį moka „šalis, kuri pirmoji iškelia ieškinį, pateikia reikalavimo pareiškimą arba byloje dėl nusavinimo kreipiasi dėl areštuoto turto paskyrimo ar pardavimo“.

Mokesčius už dokumentų įteikimą šalių prašymu (TUSG 32 ir paskesni straipsniai) sudaro kelionės mokesčiai ir išmokos, kurias šalys turi sumokėti už dokumento įteikimą atsakingam teismo pareigūnui; Vienkartinio mokesčio (*diritto unico*) dydis nustatytas TUSG 34 straipsnyje, o kelionės išmokų suma nustatyta TUSG 35 straipsnyje.

Kol nebus priimtas TUSG 40 straipsnio 1 dalyje numatytas reglamentas, mokesčiai už kopijas ir pažymėjimus reglamentuojami TUSG 266 ir paskesniais straipsniais; šie mokesčiai mokami už bylos medžiagoje esančių dokumentų kopijų išdavimą arba iš teismų registro prašomų pažymėjimų išdavimą; pagal TUSG 40 straipsnį mokesčio už popierinių kopijų išdavimą dydis turi būti bent penkiasdešimt procentų didesnis nei mokesčiai už elektroninės kopijos išdavimą; bet kuriuo atveju, nereikia mokėti jokio mokesčio už nepatvirtintą kopiją, kai tokią kopiją iš kompiuterizuotos bylos medžiagos gauna teisėtą prieigą prie jos turintys asmenys; už bylos medžiagoje esančių dokumentų kopijų, kurios nėra patvirtintos kaip tikrosios kopijos, išdavimą mokėtinų mokesčių sumos nustatytos TUSG 6 priedo lentelėje; už dokumentų patvirtintų tikrųjų kopijų išdavimą mokėtinų mokesčių sumos nustatytos TUSG 7 priedo lentelėje; už dokumentų nepopierinių kopijų išdavimą mokėtinų mokesčių sumos nustatytos TUSG 8 priedo lentelėje; už popierinių kopijų išdavimą per dvi dienas, neatsižvelgiant į tai, ar jos yra sertifikuotos ar nesertifikuotos kaip tikrosios kopijos, mokėtiną tris kartus didesnis mokesčiai (TUSG 270 straipsnis); mokesčiai už kopijas ir pažymėjimus koreguojami kas trejus metus, remiantis ISTAT apskaičiuotu fizinį darbą atliekančių ir biuro darbuotojų šeimų vartotojų kainų indekso pokyčiu per pastaruosius trejus metus, matuojamu Teisingumo ministerijos sutarus su Ekonomikos reikalų ir finansų ministerija (TUSG 274 straipsnis); šiuo metu šios sumos nustatytos Teisingumo ministerijos 2021 m. liepos 9 d. dekretu (paskelbtame 2021 m. rugpjūčio 3 d. Italijos Respublikos oficialiajame leidinyje Nr. 184).

Registracijos mokesčiai mokėtini už konkrečius teisinius dokumentus ir priemones, nurodytus Prezidento dekreto Nr. 131/1986 (Suvestinio įstatymo dėl registracijos mokesčio) 37 straipsnyje, t. y. už „teisminės institucijos aktus civiliniuose ginčiuose, kuriais užbaigiama visa byla arba jos dalis“, „nedelsiant vykdytinus draudimus“, „vykdomuosius raštus, susijusius su arbitražo suteikimais ir sprendimais, kuriais deklaruojamas užsienio teismo sprendimų vykdytinumas“; šioms priemonėms taikomas mokesčiai net ir tuo atveju, jei registracijos metu jos buvo užginčytos arba jas dar galima užginčyti. Tačiau mokesčiai gali būti kompensuoti arba grąžinti, jei priemonės vėliau panaikinamos galutiniu sprendimu; ne per teismą priimti sprendimai, kuriuose viena iš šalių yra valstybės administracija, laikomi lygiaverčiais galutiniam sprendimui. Už registruotinus teisinius dokumentus mokėtinio mokesčio dydis nustatytas prie Suvestinio įstatymo dėl registracijos mokesčio pridėto tarifo priedo 8 straipsnyje.

Pirmiau nurodytos nuorodų taisyklės taikomos:

- tarpvalstybiniais ginčams, kuriems taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1896/2006, kuriuo nustatoma Europos mokėjimo įsakymo procedūra, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 861/2007, kuriuo nustatoma Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra; ir ginčams, kuriems taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 805/2004, kuriuo sukuriama neginčytinų reikalavimų Europos vykdomasis raštas;
- byloms dėl pripažinimo, vykdymo užtikrinimo ir nepripažinimo pagal 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo, 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 606/2013 dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje, Tarybos reglamentą (ES) 2016/1103, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje, Tarybos reglamentą (ES)

2016/1104, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų registruotų partnerysčių turtinių pasekmių klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje, 2019 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (ES) 2019/1111 dėl jurisdikcijos ir sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis bei tarptautiniu vaikų grobimu, pripažinimo ir vykdymo;

- procedūroms, susijusioms su Reglamente (EB) Nr. 4/2009 (žr. pirmiau) nurodytų išrašų, Reglamente (ES) Nr. 650/2012 (žr. pirmiau) nurodyto Europos paveldėjimo pažymėjimo ir liudijimų, Reglamente (ES) Nr. 1215/2012 (žr. pirmiau) nurodytų pažymėjimų, Reglamente (ES) Nr. 606/2013 (žr. pirmiau) nurodytų pažymėjimų, Reglamente (ES) 2016/1103 (žr. pirmiau) ir Reglamente (ES) 2016/1104 (žr. pirmiau) nurodytų liudijimų, Reglamente (ES) 2019/1111 (žr. pirmiau) nurodytų pažymėjimų išdavimu, taisymu ir atšaukimu;
- reikalavimams, kuriuos pateikia kreditoriai nemokumo bylose pagal 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų 53 straipsnį;
- fizinių arba juridinių asmenų arba jų atstovų bendravimui su centrinėmis institucijomis pagal Reglamentą (EB) Nr. 4/2009 (žr. pirmiau) ir Reglamentą (ES) 2019/1111 (žr. pirmiau) arba su kompetentingomis institucijomis pagal Tarybos direktyvos 2003/8/EB, kuria numatomas teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo tarptautiniuose ginčiuose pagerinimas nustatant minimalias bendras teisinės pagalbos tokiems ginčams taisykles, IV skyrių.

Kalbant apie Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 655/2014, kuriuo nustatoma europinio sąskaitos blokavimo įsakymo procedūra, siekiant palengvinti tarpvalstybinį skolų išieškojimą civilinėse ir komercinėse bylose, TUSG 13 straipsnio 6-quinquies dalyje nurodyta speciali taisyklė, kuria nustatomos už įvairius tarpvalstybinius ginčus, kuriems taikomas ES reglamentas, mokėtino teismo bylos nagrinėjimo mokesčio sumos.

Visų pirma, 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 655/2014, kuriuo nustatoma europinio sąskaitos blokavimo įsakymo procedūra, siekiant palengvinti tarpvalstybinį skolų išieškojimą civilinėse ir komercinėse bylose, nurodytiems ginčams taikomos šios sumos:

1. 13 straipsnio 1 dalies b punkte ir 1-bis punkte nustatytos sumos byloms pagal Reglamento (ES) Nr. 655/2014 21 ir 37 straipsnius;
2. 13 straipsnio 3 dalyje nustatytos sumos byloms pagal Reglamento (ES) Nr. 655/2014 8, 33 ir 35 straipsnius;
3. 13 straipsnio 1 dalyje nustatytos sumos byloms pagal Reglamento (ES) Nr. 655/2014 34 straipsnį;
4. 13 straipsnio 1-quinquies dalyje nustatytos sumos byloms pagal Reglamento (ES) Nr. 655/2014 14 straipsnį.“

Tai neprieštarauja galimybei pakankamai lėšų neturinčiai šaliai gauti teisinę pagalbą, numatytą ir reglamentuojamą Prezidento dekreto Nr. 115/2002 (TUSG) III dalyje, taikant Konstitucijos 24 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta, kad „atitinkamomis priemonėmis užtikrinama, kad pakankamai lėšų neturintys asmenys turėtų priemonių veikti ir gintis bet kuriame teisme“.

Visų pirma, kaip nurodyta TUSG 8 straipsnyje, „1. Kiekviena šalis sumoka su savo atliktais procesiniais veiksmais ir su tais procesiniais veiksmais, kurių ji prašo, susijusias išlaidas ir avansu sumoka už bylai būtinų aktų išlaidas, kai to reikalauja įstatymai arba teismas. 2. Jei šalis turi teisę gauti teisinę pagalbą, pagal šio suvestinio įstatymo III dalies nuostatas išlaidos sumokamos iš anksto arba rezervuojamos vėlesniam apmokėjimui į išdą.“

Visų pirma Suvestinio įstatymo dėl teisinių išlaidų 74 straipsnyje numatyta, kad „teisinė pagalba suteikiama civilinėse, administracinėse, apskaitos, mokesčių ir ne ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose pakankamai lėšų neturinčių piliečių gynybai, kai jų reikalavimai nėra akivaizdžiai nepagrįsti“; pagal TUSG 75 straipsnį teisė gauti teisinę pagalbą yra veiksminga visais bylų atvejais ir visuose jų etapuose, taip pat bet kokioms procedūroms, neatsižvelgiant į tai, ar jos išvestinės, ar atsitiktinės, kad ir kaip jos būtų susijusios su byla; teisinės pagalbos taisyklės taip pat taikomos, mutatis mutandis, vykdymo užtikrinimo etapui, teisminei peržiūrai, peržiūros procedūroms ir trečiųjų šalių procedūroms, taip pat procedūroms dėl saugumo priemonių ar prevencinių priemonių taikymo ir procedūroms prižiūrinčiame teisme (*tribunale di sorveglianza*) – su sąlyga, kad atitinkamam asmeniui turi arba gali padėti advokatas arba liudytojas ekspertas.

Teisinė pagalba skiriama pakankamai lėšų neturintiems piliečiams (TUSG 74 straipsnis). Civilinėse bylose teisė į teisinę pagalbą pakankamai lėšų neturintiems piliečiams taip pat taikoma teisėtai nacionalinėje teritorijoje gyvenantiems užsieniečiams, asmenims be pilietybės ir ne pelno subjektams arba asociacijoms, nevykdančioms ekonominės veiklos (TUSG 119 straipsnis); pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją prieglobsčio prašytojai

taip pat turi teisę gauti teisinę pagalbą, jei neturi pakankamai lėšų; užsienio piliečiui, kuriam buvo įteiktas įsakymas išvykti, gali būti suteikta teisinė pagalba teisme (TUSG 142 straipsnis). Bankrutuojantys asmenys gali gauti teisinę pagalbą, jei neturi pakankamai turto teismo mokesčiams padengti. Tai numatyta TUSG 144 straipsnyje: „1. Jeigu bylose, kuriose viena iš šalių yra bankrutuojantis asmuo, įgaliotasis teisėjas priima nutartį, kuria patvirtinamas lėšų trūkumas bylos išlaidoms padengti, bankrutuojantis asmuo laikomas galinčiu gauti teisinę pagalbą pagal šioje suvestinio įstatymo dalyje nustatytas taisykles ir jų tikslais, išskyrus visas su teisinės pagalbos suteikimu nesuderinamas taisykles.“

Pagal TUSG 76 straipsnį „teisinė pagalba gali būti suteikta bet kuriam asmeniui, turinčiam su gyventojų pajamų mokesčiu susijusių apmokestinamųjų pajamų, nurodytų naujausioje deklaracijoje ir neviršijančių 12 838,01 EUR“; TUSG 77 straipsnyje numatyta, kad su galimybe gauti teisinę pagalbą susietos pajamų ribos koreguojamos kas dvejus metus, remiantis ISTAT skelbiamų vartotojų kainų indeksų pokyčiais.

Pagal TUSG 76 straipsnio 4-querter dalį „nelydimi užsienio nepilnamečiai, bet kokiu apimtimi dalyvaujantys teisminėse bylose, turi teisę būti informuoti, kad gali paskirti savo pasirinktą advokatą, taip pat per jiems paskirtą globėją arba asmenį, įgyvendinantį tėvų atsakomybę pagal naujausios redakcijos 1983 m. gegužės 4 d. įstatymo Nr. 184 3 straipsnio 1 dalį, ir pasinaudoti teisine pagalba bet kuriame bylos etape ir bet kuriuo bylos atveju pagal galiojančius teisės aktus“; pagal TUSG 76 straipsnio 4-querter.1 dalį „nepilnamečiai vaikai arba finansiškai priklausomi suaugę vaikai, kurie tapo našlaičiai dėl to, kad vienas iš tėvų buvo nužudytas jo sutuoktinio, net jei jie teisiškai gyveno skyrium arba buvo išsiskyre, arba civilinio partnerio, net jei civilinė partnerystė buvo pasibaigusi, arba asmens, su minėta auka turėjusio artimų ir stabilių bendro gyvenimo santykių, gali gauti teisinę pagalbą, taip pat tais atvejais, kai pritaikoma nukrypti nuo taikytinos pajamų ribos leidžianti nuostata. Tokia teisė taikant nukrypti leidžiančią nuostatą taikoma atitinkamai baudžiamajai bylai ir visoms civilinėms byloms, susijusioms su šia nusikalstama veika, įskaitant vykdymo užtikrinimo bylas.“

Kad gautų teisinę pagalbą, teisę į ją turintis asmuo turi kreiptis į kompetentingą Advokatų asociacijos tarybą (TUSG 78 straipsnis); paraišką galima pateikti bet kuriuo bylos metu, bet prieš ją užbaigiant; sprendimą dėl paraiškos priima teritorinę jurisdikciją turinti Advokatų asociacijos taryba (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*, COA) (TUSG 126 straipsnis), tačiau galutinį žodį turi bylą nagrinėjantis teismas (TUSG 136 straipsnis).

Dėl sprendimo atsisakyti suteikti teisinę pagalbą galima pateikti apeliacinį skundą pagal TUSG 99 straipsnį.

Dėl teisinės pagalbos panaikinimo priemonės galima pateikti prieštaravimą pagal TUSG 170 straipsnį.

Teisinės pagalbos gavėjai gali pasirinkti advokatą iš registruotųjų *ad hoc* sąrašuose ir yra atleidžiami nuo visų bylos išlaidų (žr. TUSG 131 straipsnį).

Kitaip tariant, valstybė padengs išlaidas, kurias kitu atveju būtų padengęs teisinės pagalbos gavėjas, pavyzdžiui, advokatų mokesčius, ekspertų mokesčius ir kitas procedūrinės išlaidas (pvz., teismo bylos nagrinėjimo mokesčių civilinėse bylose, mokesčius už kopijas ir pažymėjimus, fiksuoto dydžio avansinius mokėjimus už dokumentų įteikimą teismo prašymu).

5. Elektroniniai mokėjimo būdai

Bendros internetinių mokėjimų gairės (*vademecum sui pagamenti telematici*) skelbiamas telematinių paslaugų portale (PST).

Šiais mokėjimo internetu metodais taip pat gali naudotis ES valstybių narių gyventojai, kurie negyvena Italijoje ir neturi sąskaitos Italijos banke ar pašto įstaigoje. Be to, jais gali naudotis „neregistruoti“ kredito kortelių savininkai.

6. Pranešimas apie ankstesnę decentralizuotos IT sistemos naudojimą

Šiuo metu Italijos valstybė decentralizuotos sistemos nenaudoja. Tačiau šiuo metu atliekami techniniai darbai siekiant per pakankamai trumpą laiką (bet kuriuo atveju – iki reglamente kiekvienai daliai nustatyto termino) sudaryti galimybes naudoti decentralizuotą sistemą priemonėms, aprašytoms II priedo 10 punkte nurodytame teisės akte (2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose) ir I priedo 3 punkte nurodytame teisės akte (2006 m. gruodžio 12 d. Europos

Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1896/2006, kuriuo nustatoma Europos mokėjimo įsakymo procedūra), o siekiant įgyvendinti 25 straipsnį, ir priemonei, aprašyti I priedo 10 punkte (2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų).

7. Pranešimas apie ankstesnį vaizdo konferencijų naudojimą civilinėse ir komercinėse bylose

Vadovaudamasi pirmiau aprašytais procedūromis Italija įvertins galimybę įgyvendinti 5 straipsnį dėl vaizdo konferencijų civilinėse ir komercinėse bylose per reglamente nustatytus laikotarpius, nors ji jau įdiegė tinkamas vaizdo konferencijų sistemas, pasižyminčias ankstesnėse dalyse aprašytais savybėmis ir šiuo metu visiškai atitinkančias nacionalines taisykles.

8. Pranešimas apie ankstesnį vaizdo konferencijų naudojimą baudžiamosiose bylose

Vadovaudamasi pirmiau aprašytais procedūromis Italija įvertins galimybę įgyvendinti 6 straipsnį dėl vaizdo konferencijų baudžiamosiose bylose per reglamente nustatytus laikotarpius, nors ji jau įdiegė tinkamas vaizdo konferencijų sistemas, pasižyminčias ankstesnėse dalyse aprašytais savybėmis ir šiuo metu visiškai atitinkančias nacionalines taisykles.

■ Paskutinis naujinimas: 09/04/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.